

Tillfällig förlängning av förordningen (EU) 2021/1232 om avvikelser från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EC för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet

2023/24:FPM22

Justitiedepartementet

2023-12-13

Dokumentbeteckning

COM(2023) 777

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1232 rörande ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EC med syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet

Sammanfattning

I juli 2021 antogs en förordning, (EU) 2021/1232 (fortsättningsvis kallad den tillfälliga förordningen) rörande ett tillfälligt undantag från vissa delar av direktiv 2002/58/EC, det s.k. eDataskyddsdirektivet. Avsikten var att tillåta tillhandahållare av interpersonella nummeroberoende kommunikationstjänster att i viss utsträckning fortsätta att behandla personuppgifter under en övergångsperiod, trots förbudet i eDataskyddsdirektivet, i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet. Den tillfälliga förordningen gäller fram till den 3 augusti 2024. Eftersom förhandlingarna om en permanent reglering (CSAM-förordningen) inte har slutförts, och som syftar till att ersätta den tillfälliga förordningen, föreslår kommissionen en förlängning av den tillfälliga förordningen fram till den 3 augusti 2026. Regeringen välkomnar förslaget och kan ställa sig bakom en förlängning av den tillfälliga förordningen.

1.1 Ärendets bakgrund

Förordningen (EU) 2021/1232 om ett tillfälligt undantag från direktiv 2002/58/EC innebär att vissa personuppgifter som rör kommunikation inom s.k. nummeroberoende kommunikationstjänster fortsatt får behandlas utan hinder av direktivet fram till den 3 augusti 2024. Vid tiden för antagande av den tillfälliga förordningen, i juli 2021, gjordes bedömningen att kommissionens kommande förslag till förordning om bekämpning av sexuellt övergreppsmaterial mot barn på nätet, (KOM(2022) 209 slutlig), mer känd som CSAM-förordningen, skulle vara i kraft före augusti 2024 och därmed kunna ersätta de regler som bestämdes genom den tillfälliga förordningen.

Eftersom förhandlingen om CSAM-förordningen inte har slutförts och det är osäkert om den kommer att slutföras och förordningen hinna träda i kraft innan augusti 2024 har kommissionen föreslagit en förlängning av den tillfälliga förordningen från den 3 augusti 2024 till den 3 augusti 2026.

1.2 Förslagets innehåll

Den tillfälliga förordningen skapar ett tillfälligt och strikt begränsat undantag från tillämpningen av vissa skyldigheter i eDataskyddsdirektivet så att det blir möjligt för tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster att fortsätta använda teknik för att behandla personuppgifter och andra uppgifter i den utsträckning som krävs för att upptäcka och rapportera sexuella övergrepp mot barn på nätet och avlägsna material med sexuella övergrepp mot barn på sina plattformar.

Kommissionens förslag till ändring av den tillfälliga förordningen omfattar enbart själva slutdatumet, som ändras från år 2024 till 2026.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

eDataskyddsdirektivet har genomförts i svensk rätt i lagen (2022:483) om elektronisk kommunikation och i marknadsföringslagen (2008:486). Den tillfälliga förordningen, liksom en förlängning av den, är och blir direkt tillämpliga i Sverige när de träder i kraft. Några författningsändringar för att bestämmelserna ska bli gällande i Sverige krävs därför inte.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen anser inte att förslaget har någon inverkan på EU:s budget. Kommissionen anser inte heller att det står i strid med grundläggande rättigheter. Regeringen delar den uppfattningen och bedömer därutöver att förslaget inte har någon inverkan på nationell budget.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget att och kan ställa sig bakom en förlängning av den tillfälliga förordningen. Det är viktigt att det inte uppstår ett glapp mellan nu rådande ordning och en framtida ny reglering. Om den tillfälliga förordningens giltighet inte förlängs kommer det frivilliga arbetet mot övergreppsmaterial som görs av vissa tillhandahållare att bli otillåten den 3 augusti 2024.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 16(2) och artikel 114(1) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, FEUF. Förslaget ska antas genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet enligt artikel 294 i FEUF. Europaparlamentet är medbeslutande. Rådet antar sin ståndpunkt med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med subsidiaritets och proportionalitetsprinciperna. Målsättningen med den föreslagna förordningen skulle inte kunna uppnås på ett effektivt sätt oavsett om medlemsstaterna agerade var för sig eller kollektivt. Ett ingripande från EU krävs för att dels möjliggöra att leverantörer av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster ska kunna fortsätta sitt frivilliga arbete med att bekämpa sexuellt utnyttjande av barn på nätet, dels tillförsäkra en enhetlig reglering på den inre marknaden. Om EU inte vidtog åtgärder i denna fråga skulle det finnas risk för en situation med fragmenterad lagstiftning i unionen. Den tidsbegränsade förlängningen av den tillfälliga förordningen kan dessutom endast antas genom unionslagstiftning.

Kommissionen anser också att förslaget inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen med förslaget, dvs. att möjliggöra för tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster att fortsätta det frivilliga arbetet med att bekämpa sexuella övergrepp på barn online. Detta görs genom ett tillfälligt och strikt begränsat undantag från vissa bestämmelser i eDataskyddsdirektivet, nämligen artikel 5.1 rörande konfidentialitet vid kommunikation och artikel 6.1 om raderande av trafikuppgifter när de inbegriper behandling av personuppgifter. Tillhandahållarna kommer i alla andra avseenden omfattas av eDataskyddsdirektivets bestämmelser och undantaget är förenat med skyddsmekanismer, bland annat i fråga om vilken teknik som får användas av leverantörerna. Undantaget gäller för väletablerad teknik som innan denna förordning träder i kraft brukar användas av tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster i syfte att upptäcka och rapportera sexuella övergrepp mot barn på nätet och avlägsna material med sexuella övergrepp mot barn. Den typ av teknik som används ska också vara den minst integritetskränkande i enlighet med den senaste tekniken inom branschen.

Regeringen delar kommissionens bedömning om förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådsbehandling för att anta rådets mandat väntas ske i närtid. Det är ännu inte känt när trepartsförhandlingar med Europaparlamentet kan inledas. Samtidigt brådskar förhandlingen om en politisk överenskommelse ska hinna uppnås innan augusti 2024.

4.2 Fackuttryck/termer

Nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst: interpersonell kommunikationstjänst som inte använder nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller som inte möjliggör kommunikation med nummer i nationella eller internationella nummerplaner. Exempel på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster är Messenger och WhatsApp.